

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра Економіки підприємства та організації підприємницької діяльності
(найменування кафедри)

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

Семенова В.Г.

_____ (підпис)

“ ” _____ 2020 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня магістра

зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

(шифр та найменування спеціальності)

за магістерською програмою професійного спрямування

«Економіка та стратегія розвитку підприємства»

(назва магістерської програми)

на тему: «Стратегічні напрямки підвищення рівня рентабельності на підприємстві (на прикладі ТОВ «Арсенал»)»

(назва теми)

Виконавець:

студент центру заочної та вечірньої форм
навчання

Станіславик Ярослав Георгійович _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

_____ д.е.н., професор

(науковий ступінь, вчене звання)

Семенова Валентина Григорівна _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. РЕНТАБЕЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЦТВА	
1.1. Економічна сутність та показники рентабельності підприємства...6	
1.2. Фактори підвищення рентабельності на підприємстві.....16	
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ РЕНТАБЕЛЬНОСТІ ТОВ «АРСЕНАЛ»	
2.1. Характеристика ТОВ «Арсенал».....23	
2.2. Аналіз основних показників діяльності ТОВ «Арсенал».....41	
2.3. Аналіз рентабельності ТОВ «Арсенал».....50	
РОЗДІЛ 3. СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМКИ ПІДВИЩЕННЯ РЕНТАБЕЛЬНОСТІ ТОВ «АРСЕНАЛ».....	61
ВИСНОВКИ.....	81
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	84

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Виробництво товарів і послуг вітчизняними підприємствами в сучасних умовах господарювання спрямовано, з одного боку, на забезпечення потреб суспільства, тобто народного господарства, населення й експортних потреб; з іншого боку, на одержання певного доходу й прибутку підприємством.

Розвиток підприємств ефективність їхньої діяльності спрямовані на постійне збільшення обсягу виробництва, розширення й відновлення асортименту, і підвищення якості продукції й послуг.

Одержання прибутку є суб'єктивною, безпосередньою метою діяльності підприємства. Прибуток є основним показником фінансових результатів діяльності підприємства. Це пояснюється, насамперед, тим, що прибуток є, поряд з показником виторгу від реалізації продукції, узагальнюючим показником діяльності підприємства.

Показник прибутку є абсолютним показником ефекту, а показники рентабельності - показниками ефективності виробничо-фінансової діяльності підприємства. Розмір прибутку і рівень рентабельності залежать від собівартості продукції. Тому підприємство зацікавлене в зниженні собівартості, оскільки це веде до росту цих показників.

У зв'язку із цим, підвищення прибутку, і рівня рентабельності на підприємствах, має практичне значення й належить до числа важливих проблем в економіці підприємств, в умовах переходу до ринку, тому що низькі рівні цих показників суб'єктів господарювання в нашій країні багато в чому є причиною неплатежів, обсяг яких зріс в останні роки.

Метою роботи є дослідження стратегічних напрямків підвищення рівня рентабельності ТОВ «Арсенал» і пошук резервів по її підвищенню.

Основними завданнями кваліфікаційної роботи є:

- дослідження економічної сутності економічної категорії «рентабельність діяльності»;

- визначення ефективності й результативності діяльності об'єкта дослідження;
- аналіз основних техніко-економічних показників діяльності ТОВ «Арсенал»;
- виявлення факторів, що впливають на результативність виробничо-господарської діяльності ТОВ «Арсенал»;
- оцінка прибутковості підприємства та визначення рівня показників рентабельності на підприємстві;
- розробка та економічне обґрунтування заходів, спрямованих на підвищення рівня рентабельності діяльності ТОВ «Арсенал».

Об'єктом дослідження в роботі є ТОВ «Арсенал», підприємство з виготовлення металочерепиці та кровельних матеріалів.

Предметом дослідження роботи стала виробничо-господарська й фінансова діяльність об'єкта дослідження та напрямки підвищення його рентабельності.

Методи дослідження В роботі використані наступні методи:

- теоретичного узагальнення – для дослідження економічної сутності рентабельності діяльності підприємства та окремих видів рентабельності;
- методи статистичного спостереження – для аналізу сучасного стану та перспектив розвитку господарської діяльності ТОВ «Арсенал»;
- графічний метод – для візуалізації статистичних матеріалів та схематичного наведення теоретичних і практичних положень кваліфікаційної роботи;
- горизонтальний та вертикальний аналіз – для визначення динаміки і структури основних техніко-економічних показників діяльності ТОВ «Арсенал»;
- економіко-статистичні методи аналізу – для дослідження факторів впливу на зміну прибутку від реалізації продукції;

- методи наукової абстракції та прогнозування – для розробки рекомендацій з підвищення рівня рентабельності діяльності підприємства.

Інформаційна база. Джерелами інформації були наукові публікації і монографічні видання вітчизняних і закордонних вчених, нормативно-законодавчі акти України, матеріали наукових конференцій і досліджень, статистична інформація Державного комітету статистики України та Головного управління статистики в Одеській області, періодична та навчальна література, дані фінансової звітності підприємства (№1 – Баланс; №2- «Звіт про фінансові результати») та інші статистичні матеріали щодо діяльності ТОВ «Арсенал».

Практичне значення результатів дослідження полягає у тому, що висновки і рекомендації кваліфікаційної роботи, застосовані в практичних заходах, сприяють підвищенню прибутковості виробничої та господарської діяльності підприємства.

Наукова новизна. Елементи наукової новизни полягають у пропозиції підходу до забезпечення підвищення рівня рентабельності діяльності відповідно до стратегічних напрямків розвитку підприємства.

Публікації та апробація результатів дослідження. За результатами дослідження було підготовлено публікацію до «Наукового студентського вісника» факультету економіки та управління підприємництвом на тему «Фактори зростання рентабельності підприємства».

ВИСНОВКИ

Процес становлення ринкової економіки в Україні обумовлює виникнення й розвиток механізмів, що регулюють процеси виробництва, збуту й споживання товарів і послуг. Однак, нерівномірний розвиток економіки, коливання обсягів виробництва й збуту, виникнення значних спадів виробництва, що характеризуються як кризова ситуація, не слід розглядати як загальну закономірність, властиву тільки ринковій економіці.

Кризові ситуації, для подолання яких не було прийнято відповідних профілактичних мір, можуть привести до надмірного розбалансування економічного механізму підприємства з відповідною нездатністю продовження фінансового забезпечення виробничого процесу, що кваліфікується як банкрутство.

Однієї із причин кризового стану підприємства є незадовільний менеджмент, що може проявлятися в різних аспектах: несвоєчасна діагностика проблеми; відсутність дій по її усуненню, можливо навіть свідоме; відсутність необхідних кадрів і знань для здійснення ефективного керівництва.

Безумовно, керівництво будь-якої фірми не може стабілізувати економічну обстановку в країні, однак у його владі вчасно відстежити всілякі негативні впливи на фірму як зовнішні, так і внутрішні, і вжити заходів по їхньому усуненню, тобто здійснити антикризове управління.

Враховуючи всю складність і невизначеність сучасної ситуації в державі підприємства повинні ухвалювати дуже обдумані рішення, щоб не потрапити в кризову ситуацію. У зв'язку з цим система антикризового управління включає не тільки заходи по виходу з кризової ситуації, що склалася, але і систему заходів, метою яких є попередження кризової ситуації, визначення її чинників для наступного стабільного розвитку підприємства.

Антикризове управління підприємством багато в чому залежить від того, в яких умовах працює підприємство, які у нього існують можливості і обмеження на момент виникнення кризової ситуації. Таким чином, під антикризовим управлінням розуміється система стратегічних заходів спрямованих на попередження кризової ситуації, а у разі настання такої, система заходів по виходу з неї з урахуванням всіх наявних можливостей з як найменшими втратами і досягнення позитивного результату в майбутньому.

У дослідженні була розглянута сутність і значення рентабельності на підприємстві та прибутковості підприємства в сучасних умовах господарювання. У першому розділі роботи розглянута економічна сутність рентабельності та основні методів розрахунку різних видів рентабельності.

У другому розділі роботи дана коротка характеристика основних техніко-економічних показників діяльності підприємства ТОВ «Арсенал», які свідчать про нерівномірну діяльність компанії.

Проведений у другому розділі аналіз показав, що, незважаючи на проведену більшу роботу з підвищення ефективності виробництва, у ТОВ «Арсенал» далеко не вичерпані внутрішні резерви підвищення рентабельності.

позитивні тенденції щодо збільшення обсягу реалізації ТОВ «Арсенал» на 29,5%. Перевищення темпів росту собівартості продукції (30,8 %) над темпами росту обсягів реалізації призвело до збільшення витрат на 1 грн. реалізованої продукції на 1,04 % у 2019 році відносно показника 2017 року.

Спостерігається тенденція до підвищення продуктивності праці протягом досліджуваного періоду, так у 2019 році відбулося підвищення показника виробітку на 1 працівника на 17,7 % в порівнянні з 2017 роком. Така тенденція є позитивною для підприємства ТОВ «Арсенал».

Негативною тенденцією є збільшення фондівіддачі протягом досліджуваного періоду на 1,0 %, що пов'язано із збільшенням середньорічної вартості основних виробничих фондів на підприємстві - на

29,7 %, що свідчить про постійне оновлення основних виробничих фондів у ТОВ «Арсенал».

За досліджуваний період спостерігається зниження прибутку від реалізації продукції на 2,9 %. Рентабельність реалізованої продукції також знизилась на 26,2 % в 2019 році у порівнянні з показником 2017 року, що свідчить про зниження ефективності діяльності підприємства та його прибутковості.

Для їхньої реалізації нами розроблений ряд заходів щодо підвищення технічної оснащеності праці й поліпшенню його умов, щодо збільшення обсягу реалізації товарів та послуг, підвищення прибутковості та рентабельності.

У роботі запропоновані заходи, спрямовані на поліпшення результатів діяльності компанії, конкретніше, на зростання рентабельності продукції, а також розрахована економічна ефективність від впровадження кожного заходу.

У результаті нами були запропоновані для реалізації компанією ТОВ «Арсенал» наступні заходи:

- придбання та впровадження координатно-пробивного пресу Trumpf Trumatic TC 500R (виробництво Німеччина);
- Розширення номенклатури виробництва продукції (виготовлення сендвіч-панелей «Арсенал-панель»)

При впровадженні цих заходів компанія одержить підвищення рентабельності продукції підприємства на 1,43 % та сумарний прибуток у розмірі 794,04 тис. грн.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Господарський Кодекс України № 436-IV від 16.01.2003 р. (зі змінами та доповненнями)
2. Покропивний С.Ф. Економіка підприємства : підручник / С.Ф. Покропивний. [Вид. 3-е, перероб. та доп.]. – К. : КНЕУ, 2006. – 528 с.
3. Свірідова С.С. Оцінка факторів впливу на рентабельність підприємства / С.С. Свірідова, О.О. Пожар // «Молодий вчений». 2014.- № 11 (14) – С. 93-96.
4. Афанасьев М.Ю., Суворов Б.П. Исследование операций в экономике: модели, задачи, решения. Учебное пособие. – М.: ИНФРА - М, 2003. – 444с.
5. Бланк И.А. Управление прибылью. К.: Ника-Центр, Эльга.2007. – 752 с.
6. Буряковский В.В. Финансы предприятий: Учебник. М.: ИНТРА – М., 2007. – 260с.
7. Економічний аналіз: базовий курс для податкового аналітика : Навч. посібник для слухачів проф. прог. підвищення кваліфікації/ Міндоходів України; Упоряд. І. С. Санжаревська, С. М. Шаповал. — К.: ДП «СВЦ Міндоходів України», 2013. — с. 800.
8. Акулов М. Г., Драбаніч А. В., Євась Т. В. та ін. Економіка праці та соціально-трудова відносини. Навч. посіб. - К.: Центр учбової літератури, 2012. - 328 с.
9. Грабовецький Б. Є. Економічний аналіз: Навчальний посібник. — К.: Центр учбової літератури, 2009. – 256 с.
10. Банківські операції [текст] навчальний посібниккол. / К. Ф. Ковальчук, Б 23 І. В. Вишнякова, Л. М. Савчук, І. Г. Сокиринська - К.: "Центр учбової літератури", 2013. - 326 с.
11. Гетьман О. О., Шаповал В. М.Економіка підприємства: Навч. посіб. — 2-ге видання. — К.: Центр учбової літератури, 2010. — 488 с.

12. Гриньова В.М., Салун М.М. Організація виробництва: Підручник. — К.: Знання, 2009. — 582 с.
13. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: Навч. посіб. - 3-тє вид., випр. і доп. - К.: Знання, 2007. - 668 с.
14. Косова Т. Д., Сухарев П. М., Ващенко Л. О. та ін. Організація і методика економічного аналізу. Навч. посіб. - К.: Центр учбової літератури, 2012. - 528 с.
15. Семенова В.Г. Використання моделей одного часового ряду для прогнозування економічних показників у сучасних умовах / В.Г. Семенова. К.Д. Семенова // Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. – 2018. - Випуск 3 (26). – С. 334-341.
16. Ярошевич Н. Б. Фінанси підприємств: навч. посіб. / Н. Б. Ярошевич. - К.: Знання, 2012. - 341 с.
17. Непочатенко О. О. Фінанси підприємств [текст] : підручник / О. О. Непочатенко, Н. Ю. Мельничук - К. : "Центр учбової літератури", 2013. - 504 с.
18. Сіменко І.В., Косова Т.Д. Аналіз господарської діяльності [текст] : навчальний посібник за заг. ред. І.В. Сіменко, Т.Д. Косової] - К. : "Центр учбової літератури", 2013. - 384 с.
19. Кривов'язюк І. В. Економічна діагностика [текст]: навч. посіб. / І. В. Кривов'язюк. - К.: Центр учбової літератури, 2013. - 456 с.
20. Шелудько В.М. Фінансовий менеджмент: Підручник. — К.: Знання, 2006. — 439 с.
21. Данілов О. Д., Паєнтко Т. В. Фінанси підприємств у запитаннях і відповідях. Навч. посіб. - К.: Центр учбової літератури, 2011. - 256 с.
22. Бердар М. М. Фінанси підприємств : навчальний посібник / М. М. Бердар. - 2-гс вид., перероб. і допов. - К.: 2012. - 464 с.
23. Семенова В.Г. Інноваційний розвиток підприємств в контексті диверсифікації діяльності. Вісник соціально-економічних досліджень : зб.

наук. праць / За ред. М. І. Зверькова (голов. ред.) та ін. Одеса : Одеський національний економічний університет. 2019. № 2-3 (70-71). С. 219-226.

24. Semenova V. Financial support for formation of intellectual capital of enterprises *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики.* – 2018. - Том 1 (24). – С. 190-195.

25. Данілов О. Д., Паєнтко Т. В. *Фінанси підприємств у запитаннях і відповідях.* Навч. посіб. - К.: Центр учбової літератури, 2011. - 256 с.

26. Азаренкова Г.М., Журавель Т.М., Михайленко Р.М. *Фінанси підприємств: Навч. посіб. для самот. вивчення дисципліни.* — 3-тє вид., випр. і доп. — К.: Знання-Прес, 2009. — 299 с.

27. Ярошевич Н. Б. *Фінанси підприємств: навч. посіб.* / Н. Б. Ярошевич. - К.: Знання, 2012. - 341 с.

28. Загірняк М.В. *Економіка підприємства: магістерський курс.* Підручник Частина 11/За ред. професорів Загірняка М.В., Перерви П.П., Маслак О.І. – Кременчук, 2015. – 756 с.

29. Ларка М. І. Резерви підвищення ефективності використання основних засобів підприємства [Електронний ресурс] / М. І. Ларка, Д. О. Горжій // Вісник Національного технічного університету "ХПІ". Сер. : Технічний прогрес та ефективність виробництва. - 2013. - № 22. - С. 38-43. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vcpitp_2013_22_8

30. Терлецька І. В. Резерви підвищення ефективності використання основних засобів підприємства [Електронний ресурс] / І. В. Терлецька, Ю. О. Чухрій // Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В. О. Сухомлинського. Серія : Економічні науки. - 2015. - № 1. - С. 87-90. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvmduce_2015_1_18

31. Горбонос Ф. В., Черевно Г. В., Павленчик Н. Ф., Павленчик А. О. *Економіка підприємств: Підруч.* - К.: Знання, 2010. - 463 с.

32. Науменкова С.В. *НЗ4 Ринок фінансових послуг : навч. посіб.* / С.В. Науменкова, С.В. Міщенко. — К.: Знання, 2010. — 532 с.

33. Подольчак Н. Ю. Соціально-економічна ефективність систем менеджменту підприємств [Електронний ресурс] / Н. Ю. Подольчак // Актуальні проблеми економіки. - 2013. - № 2. - С. 47-56. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ape_2013_2_7
34. Макаровська Т.П., Бондар Н.М. Економіка підприємства: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. – К.: МАУП, 2003. – 304 с.
35. Маркин Ю.П. Экономический анализ. Учебное пособие. М.: Омега – Л., 2009. – 456с.
36. Методология анализа финансового состояния предприятия: монография/И.А. Жулепа, ГУАП. – СПб, 2006. 235с.
37. Орлова И.В., Гармаш А.Н. Экономико-математические методы и прикладные модели. Учебное пособие для вузов, 2-е издание, изд. перераб. И доп. М., Юнити - Дана, 2005. – 304с.
38. Осипов В.И. Экономика предприятия. Учебник. Одесса: «Маяк». 2005. – 720с.
39. Петрович Й.М., Кіт А.Ф., Семенів О.М. та ін. Економіка підприємства: Підручник/За загальною редакцією Й.М. Петровича. – Львів: «Новий світ – 2000», 2004. – 680с.
40. Склярєнко В.К., Прудников В.М. Экономика предприятия: Учебник. М.: ИНФРА – М, - 2006. - 528с.
41. Терещенко О.О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: Навч. посібник. - К.: КНЕУ, 2004. 554с.
42. Финансы организаций (предприятий): учебник/А.Н. Гаврилова, А.А. Попов. М: КНОРУС, 2007. – 608с.
43. Финансы: учебник, 2 – е изд./под ред. В.В. Ковалева. М.: Вемби, 2007. – 610с.
44. Хотинская Г.И., Харитоновна Т.В. Анализ хозяйственной деятельности предприятия. М.: Дело и сервис, 2004.

45. Черникова Ю.В., Юн Б.Г., Григорьев В.В. Финансовое оздоровление предприятий: теория и практика: Учебник. - практич. пособие. - М.: Дело, 2005. – 616 с.
46. Швайко С.Т. Финансовая устойчивость предприятия; оценка и принятие решений . Финансовый менеджмент. 2003. - 367 с.
47. Шермет А.Д., Ионова А.Ф. Финансы предприятий: менеджмент и анализ: Учебное пособие. – 2-е изд., испр. и доп. – М.: ИНФРА-М, 2006. – 479 с.
48. Шуляк П.Н. Финансы предприятия: Учебник. – 6-е изд., перераб. и доп. – М.: Издательско-торговая корпорация «Дашков и К°», 2006. – 712 с.
49. Экономика предприятия: Учебник/ под ред. С. Ф. Покропивного. – К: КНЭУ, 2001. – 528 с.
50. Экономика: Учебник для вузов/И.В. Липсиц – М.: Омега – Я, 2006. – 656с.
51. Экономика предприятия (фирмы): Учебник/Под ред. Проф. О.И. Волкова и доц. О.В. Девяткина. М.: ИНФРА – М. 2007. – 601с.
52. Экономический анализ: Учеб./Г.В. Савицкая. – М.: Новое знание. 2005. – 651с.
53. Чуев И.Н., Чуева Л.Н. Комплексный экономический анализ хозяйственной деятельности: учебник для вузов. – М.: Издательско-торговая корпорация «Данков и К», 2006. – 368с.
54. Шуремов Е., Заложнев А., Чистов Д. Модели и методы решения типовых задач экономического анализа. Учебное пособие. М.: Бухгалтерия, 2009. - 152с.
55. Юров В.Ф. «Прибыль в рыночной экономике: вопросы теории и практики». 2001.
56. Яковлев Ю. П. Економіка торгівлі з використанням інформаційних технологій. – К: Центр навчальної літератури, 2006.- 238 с.
57. Офіційний сайт ПР «Арсенал-Центр». Режим доступу: <https://arsenal-center.com.ua/wp-content/uploads/2020/03/Catalog-2020.pdf>